

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska
Dziedzina: Sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: wokalistyka
Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu

Poznań, 15 sierpnia 2022

**Recenzja w przewodzie doktorskim mgr Anny Wilczyńskiej
w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka**

Zleceniodawca recenzji

Zlecenie podjęte w związku z decyzją Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie – pismo z dnia 14 czerwca 2022 – o powołaniu mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Anny Wilczyńskiej.

Przewód doktorski, wszczęty w dniu 16 kwietnia 2019 uchwałą Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego, jest prowadzony na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki t. j. (Dz. U. z 2017, poz. 1789), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 19 stycznia 2018 (Dz. U. z 2018, poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora oraz art. 179 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018. Przepisy wprowadzające ustawę – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 30 sierpnia 2018, poz. 1669).

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne pisma została dołączona pełna dokumentacja doktorantki.

Podstawowe dane o Kandydatce

Anna Wilczyńska – urodzona w Siemiatyczach. Ze śpiewem i muzyką związana od wczesnego dzieciństwa – śpiewała w chórach cerkiewnych, a także w Chórze Akademii Medycznej w Białymstoku, brała udział w wielu festiwalach muzyki cerkiewnej.

Uczyła się śpiewu w PSM II st. w Białymstoku.

Studiowała na Uniwersytecie w Białymstoku – kierunek Ochrona Środowiska.

2017 ukończyła Akademię Muzyczną we Wrocławiu, na Wydziale Wokalno-Aktorskim w klasie śpiewu prof. Eugeniusza Sąsiadka. Uczestniczyła w licznych kursach mistrzowskich.

Zdobyła Puchar JM Rektora Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, I nagrodę na IV Konkursie Moniuszkowskim *Pieśń Wieczorna* w Białymstoku, drugą nagrodę w Concorso Lirico Internazionale *Terre dei Fieschi* (2013) oraz pierwszą nagrodę w Pesaro podczas International Festival & Contest *Serate Russe in Italia* (2017).

Współpracując z agencjami polskimi i zagranicznymi koncertuje w wielu miejscach w Polsce, a także za granicą m.in.: Paryżu, Brukseli, Londynie, Moskwie, Rzymie. Gościnnie współpracuje z Operą *Piccola* we Wiedniu.

Wykonuje repertuar od oratoryjno-kantowego, poprzez pieśniarski, aż do operowego.

W czasie swojej działalności artystycznej współpracowała także z: Filharmonią Wrocławską (artystka chóru oraz koordynator projektów artystycznych), zespołem *Oktoich*, Orkiestrą *S – Art*, Orkiestrą Filharmonii Dolnośląskiej w Jeleniej Górze, Orkiestrą Filharmonii w Zielonej Górze.

Od roku 2010 pracuje w Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu, jako koordynator projektu *Pośpiewaj mi mamo, pośpiewaj mi tato*, od 2012 jest członkinią zespołu śpiewaków solistów *SONORI ENSEMBLE*.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Anny Wilczyńskiej pt. *Dramaturgia muzyczno-wokalna partii Amelii w Balu maskowym jako klucz do interpretacji scenicznej postaci kobiety w operze verdiowskiej*, składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (DVD - film) oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje nagranie spektaklu opery G. Verdiego *Bal maskowy*, zaprezentowanego w Teatrze *Národní Divadlo Moravskoslezské* w czeskiej Ostrawie 12 grudnia 2019, z udziałem doktorantki w roli Amelii.

Całkowity czas nagrania: 2'10''55''

Solistce w nagraniu towarzyszą: reżyser M. Chudovsky, dyrygent M. Sedivy, soliści, orkiestra, chór balet Teatru operowego im. A. Dvoraka w Ostrawie.

Realizację tej roli, doktorantka uważa za wyjątkową i przełomową w swojej artystycznej działalności.

Mgr Anna Wilczyńska dysponuje głosem: sopran liryko-spinto. Głos mgr Anny Wilczyńskiej swobodnie pokonuje zawarte w tej niezwykle wymagającej partii problemy wykonawcze. Jest dźwięczny, stabilny, kolorowy wyrazowo. Solistka wykonuje partię zgodnie z dyspozycjami kompozytora, co przepięknie zaznacza się np. w drugiej arii Amelii. Zasadniczo bardzo dobrze radzi sobie z wysoką tessiturą partii wokalne, aczkolwiek w kilku miejscach zdarzają w niedokładności i nieczystości, czy też wyczuwa się niepewność i lekkie przesilenie w emisji dźwięków. Godna podziwu jest kondycja wokalna doktorantki, której głos brzmi czysto i pewnie do ostatniego finałowego b² w trzecim akcie.

Mgr Anna Wilczyńska prowadzi głos starannym *legato*, sprawnie pokonuje skoki interwałowe i koloraturowe figuracje. Stwarza na scenie postać spokojną i zrównoważoną, obdarzoną jednak emocjami, nadającymi tak dramatycznej i barwnej postaci, rysu prawdy scenicznej. Doktorantka pięknie frazuje w prowadzeniu linii melodycznej, zwłaszcza w ariach i spokojnych, lirycznych fragmentach melodii. Przy pokonywaniu najwyższych dźwięków bardzo konsekwentnie realizuje główne elementy *belcantowego* prowadzenia głosu: swobodnego oddechu, wyrazistości słowa, luźnego gardła. Czasami tylko, według mnie, brakuje soczystości barwy głosu, która związana jest z pełną dojrzałością artystyczną oraz swobody budowania i rozwiązywania napięć dramatyczno-muzycznych, które są efektem wieloletniego doświadczenia scenicznego i wielokrotnych wykonań danej partii operowej (zawłaszcza tak wymagającej i trudnej jak Amelia).

Pomimo drobnych niedociągnięć, całe wykonanie uważam za satysfakcjonujące, prezentujące bardzo dobry poziom wykonawczy. Uważam, że doktorantka, po takim debiucie w tej partii, w przyszłości będzie znakomitą Amelią.

Opis dzieła artystycznego w postaci rozprawy pisemnej stanowi istotną rolę dla właściwego odbioru całości pracy doktorskiej. Opis spełnia wymogi pracy naukowej. Całość rozprawy doktorskiej zawarta jest na 270 stronach. Opis dzieła artystycznego zawiera: Spis treści, Streszczenie, cztery Rozdziały główne, Resume i Bibliografię (także angielsko i niemieckojęzyczną, uzupełnioną o wykaz licznych stron internetowych) oraz tabele i plakat.

Opis artystyczny pracy doktorskiej, w założeniach łączy wątki interdyscyplinarne z zakresu muzyki, psychologii, nauk społecznych, symboliki, historii kultury. Głównym zagadnieniem jest analiza stosunków muzyczno-słownych w kontekście wykonawstwa partii operowej na scenie.

Ma

W Rozdziale pierwszym doktorantka omawia dorobek operowy Giuseppe Verdiego w kontekście rozwoju osobowości twórczej kompozytora. Ukazuje dzieło wielkiego kompozytora na tle XIX wiecznej twórczości operowej kompozytorów europejskich, uwzględniając uwarunkowania historyczne i kulturowe. Omówienie wsparte jest analizą postaci operowych oraz uzupełnione o wskazanie podstawowych wyznaczników formy dla opery *Bal maskowy*.

Rozdział drugi stanowi analizę struktury formalnej partii Amelii z jej warstwą muzyczną, uzupełnioną o omówienie uwarunkowań psychologicznych oraz społecznych epoki, w której postać jest osadzona.

Rozdział trzeci ma charakter analityczny. Ukazuje przebieg formalny partii wokalne Amelii z uwzględnieniem partii solowych oraz ansambli i scen zespołowych. Doktorantka wykazuje związki pomiędzy warstwą instrumentalną a tekstem słownym, w przebiegu dzieła. Przy rozważaniach wspiera się na katalogu *Specyfikacji odniesień pozamuzycznych dla poszczególnych tonacji* (z 1806), autorstwa XVIII-wiecznego teoretyka Christiana Fridericha Daniela Schuberta, który stanowi zbiór uniwersalnych kodów powszechnie stosowanych przez kompozytorów w Europie, także w okresie powstania opery *Bal maskowy*.

Znajdujemy tu bardzo szczegółowe omówienie wszystkich fragmentów wokalnych partii Amelii. Do omówienia zostały załączone bardzo obszerne fragmenty nutowe: 146 stron - wyciąg fortepianowy (co stanowi 54% całkowitej objętości pracy). Uważam, że wystarczyło by zamieścić wybrane fragmenty partii wokalne.

W Rozdziale czwartym doktorantka wykazuje cechy t.zw. głosu verdiowskiego, analizując recenzje wykonań oraz dostępne nagrania audio i video, śpiewaczek, które wg jej subiektywnej oceny realizowały wyjątkowo interesujące prezentacje w kontekście omawianego głównego zagadnienia pracy – *interpretacji scenicznej postaci kobiety w operze verdiowskiej*. Wykonania omawiane są również od strony techniki prowadzenia głosu, ze szczególnym uwzględnieniem wybranych wyróżników metody *bel canto* jak: oddech, wyrazistość słowa, luźne gardło. Zostały przywołane następujące śpiewaczki: E. Julienne-Dejean, Lilli Lehmann, Zinka Milanov, Birgit Nilsson, Renata Tebaldi, Maria Callas, Leonie Rysanek, Leontyna Price, Leyla Gencer, Teresa Żylis-Gara, Teresa Wojtaszek-Kubiak, Margaret Price, Katia Ricarelli, Violetta Urmana, Sondra Radvanovsky, Anja Harteros, Veroniaka Dzhioeva.

Praca napisana jest pięknym językiem, w czytelny sposób omawiającym badane zagadnienia. Interesujący jest zwłaszcza Rozdział trzeci, stanowiący główną część dysertacji, jest bowiem analizą sposobów interpretacji, a zarazem realizacji problemów techniczno-wokalnych w omawianych fragmentach. Analiza została przeprowadzona szczegółowo, fragment po fragmencie przeprowadzając

czytelnika przez skomplikowaną akcją sceniczną, towarzyszące jej emocje oraz trudności wykonawcze partii wokalne. W Rozdziale zawarto wiele uwag dotyczących zagadnień prowadzenia głosu sopran liryko-spinto w kontekście włoskiej metody śpiewu *bel canto* oraz uwagi wykonawczo-interpretacyjne. Są one cenną częścią pracy, ponieważ opierają się na doświadczeniach własnych mgr Anny Wilczyńskiej, zdobytych w czasie przygotowywania i realizacji partii Amelii w ostrawskiej premierze.

Doktorantka w swoich badaniach naukowych jest rzetelna i konsekwentnie przeprowadza analizę w ramach całej pracy, co dowodzi znajomości tematu pracy i wielkiego zaangażowania. Dokładność w przeprowadzeniu analizy naukowej może być inspiracją do dalszych badań w temacie.

Tytuł rozprawy doktorskiej jest zgodny z treścią opisu, a założony cel artystyczny został udokumentowany w sposób przejrzysty i czytelny.

Rozprawa doktorska spełnia wymagania pod kątem merytorycznym i edytorskim – zgodnie ze standardami.

Konkluzja

Przedstawiony zapis dzieła artystycznego oraz jego opis stanowią integralną całość interesującego materiału zarówno w aspekcie wykonawczym jak i teoretycznym.

Stwierdzam, że praca doktorantki mgr Anny Wilczyńskiej, poprzez twórczy i naukowy charakter stanowi inspirującą bazę wiedzy na badany temat i cenny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej – wokalistyka, jak również w dziedzinę sztuk muzycznych.

Wobec powyższego stwierdzam, iż doktorantka wykazała się dużą wiedzą teoretyczną, a także umiejętnością do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i naukowej. Rozwiązała założenia zagadnienia artystycznego i spełniła tym samym wymagania Ustawy.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska

